

Vatroslav Halambek

»NEMA VEĆE LJUBAVI...«

Skraćeni citat iz naslova u cijelosti glasi: »Nitko nema već ljubavi od ove: položiti vlastiti život za svoje prijatelje« (Iv 15, 13). Izvan svake je sumnje da nama kršćanima Isusove riječi otkrivaju svu Božju mudrost i svu Božju zauzetost za nas. Dok nam u nekim prilikama Isus izravno otkriva Božje tajne, u drugima nas uči najosnovnijoj ljudskoj mudrosti koju zbog različitih razloga često zaboravljamo. Posebnu važnost pridajemo onim Isusovim riječima što ih je s posljednje večere nama predao sv. Ivan. Te su Isusove riječi u nekome smislu i njegova oporuka, posljednji napuci i sažetak odnosno srž svega njegovog djelovanja i učenja. No, jednako tako, u tim riječima ne prepoznamo samo puko govorenje, fraziranje, nego krutu stvarnost koja je ubrzo slijedila i koju apostoli tada još nisu razumjeli, ali su je počeli shvaćati Isusovim uskrsnućem, da bi posve u nju uronili kad su primili »Silu odozgo«.

Kad Isus apostolima govori o najvećoj ljubavi, tj. o davanju (polaganju) života, onda u prvome redu misli na sebe. U svemu nam je bio primjer, a najviše u tome, pa je u njega doista najsavršeniji sklad između onoga što je činio i što je učio (Dj 1, 1). Nema u Isusovim riječima ishitrene, izvještane, suvišnim riječima iskićene mudrosti. No, upravo u jednostavnosti njegovih riječi malo-pomalo naziremo svu uzvišenost Božje mudrosti koja je sva zauzeta za naš pravi život.

Govoru o najvećoj ljubavi dan prije svoje smrti čini se da je Isus htio dati poseban naglasak. U vezi s tim željeli bismo istaknuti tek jednu stvar.

Ovu Isusovu rečenicu mogli bismo doživjeti kao jeku ili tumačenje slične izreke kada je govorio o zakonu života, da je naima, uvjet za život pšeničnog zrna njegovo umiranje (usp. Iv 12, 24). I za pravi ljudski život, koji zaslužuje to ime, vrijedi isti zakon umiranja, odnosno davanja vlastita života.

Radi li se o stvarnome umiranju ili još o nečemu drugom? Čini se da je tu govor i o »svakodnevnom umiranju« (usp. 2 Kor 4, 10—11), tj. o svemu što se tiče života, odnosno svega onoga što život čini životom i što pripada njegovoj cjelovitosti, a to su zdravlje, vrijeme, tuga, radosti, boli... Kada netko, stoga, s ljubavlju daje sebe, onda daje i svoje vrijeme i svoje talente, onda se raduje uspjehu drugoga ili pomaže drugome u nošenju križa i boli, ili pak strpljivošću podnosi slabosti drugoga i tako drugome samim sobom omogućava da živi. To do krajnosti vidimo ostvareno u Isusu i u onima koji su ga najbolje shvatili i najdosljednije slijedili — svecima. No ne treba da idemo daleko pa da vidimo kako se sve to ostvaruje i u našoj svakidašnjici, kad npr. roditelji daruju život djeci i život za djecu, ili kada djeca uzvraćaju pažnjom, brigom, strpljivošću... svojim roditeljima u njihovoj starijoj dobi da im život bude doista život. Bez takva međusobna umiranja i darivanja svega onoga što pripada životu život bi bio nemoguć.

Naše nam, međutim, iskustvo često svjedoči upravo o toj nemogućnosti koja u biti izvire Isusovu misao. Dok Isus veli »dati svoj život«, u izvrnutom smislu, u neživotu događa se da vrlo često ljudi žrtvuju druge iskorištavajući ih na različite načine, oduzimajući im i vrijeme, i novac, i dostojanstvo da bi, navodno, sebe usrećili, pa doživljavaju nesreću jer nijeću život.

Tada se događa to da se na životu drugih gradi vlastita »sreća«. Tada se na žrtvama i životima drugima gradi vlastita veličina. Tada se spominje I u beskraj ponavlja pa i uvećava broj žrtava vlastite sredine ili naroda da bi se potvrdila krivnja drugih (i cijeloga naroda) zavaravajući se da je time ujedno bjelodano jasna vlastita ispravnost. Tada se, iznoseći teze o genocidnosti drugoga naroda, na tim žrtvama dokazuje zapravo vlastiti primitivizam. Tko na svojim mrtvima raspiruje mržnju, taj svoje mrtve ponovno ubija i nije dostojan njihovih žrtava. Jer, ispravnost i dostojanstvo života dokazuju se sobom, a ne drugima.

Nije li smrt sebičnosti i uskogrudnosti uvjet za novi, kvalitetniji život? Neće li se možda tada otvoriti oči da se u drugima i u njihovoj povijesti otkriju i svijetle točke? Možda bi se tada moglo uočiti i priznati to da npr. i Tomislavova pomoć na Timoku nije bila genocidna, nego je životima branio živote, ili pak da pružanje životnoga prostora u Lici i u drugim krajevima također nije bilo genocidno, nego naprotiv...

Stoga je doista uvjet novosti života odnosno uskrsnuća — vlastito umiranje, davanje (polaganje) života za drugoga. Isus nas je u tome pretekao pa nam je i jedini uzor pravoga življenja i vlastita umiranja, da bismo doista mogli istinski živjeti u dostojanstvu koje nam samo on poklanja svojom smrću i uskrsnućem.